

kring oyggjarnar

Oman í hagan

Tíðliga hósmorgunin fór ein persónbilur út av vegnum vestanfyri Eysturoyarbergholið. Bilurin, sum var á veg suðureftir, fór hált-hundrað metrar oman í hagan, áðrenn hann steðgaði.

Triggir mans vóru í bilinum, men ongin teirra fekk skaða. Hinvegin fór bilurin illa, serliga botnurin. Tað var glerstoytt, har bilurin fór út av.

Breyt nösina

Fríggjanáttina bleiv ein 16 ára gamal drongur álopin uttan fyri Havnar Klubba. Hann breyt nösina og bleiv lagdur inn á Landsjúkrahúsið. Hendingin bleiv meldað til politiið um fyra-tíðina fríggjamorgunin.

Upplýst verður, at tað vóru triggir útlendingar, sum lupu á drongin. Men hvørjir, teir eru, veit politiið ikki.

Fór í land í Klaksvík — er nú vístur av landinum

Ein 39 ára gamal týskari bleiv í gjár vístur av landinum. Politiið í Klaksvík tók hann mikudagin, tí hann hevði hvørki upphalds- ella arbeiðsloyvi her.

Týskarin fór í land av einum danskum laksabáti, sum lá í Klaksvík. Honum dæmdi onki sjólvíð og hann og skiparin blivu samdr um, at tað rætt-

asta var, at hann fór í land. Hetta var fyrri einum mánað síðani, og hevur hann búið á Sjómansheiminum hesa tíðina. Har letur hann eftir seg eina ógoldna rokning uppá nokkur túsund. Hann var eisini ein túr við einum klaksvíksskipi, men tað bleiv bert til tann eina túrin.

Týskarin bleiv sendur aftur til Danmarkar.

Sjúrðarklettur (ex. Ranafossur):

Umbyggingin liðug — fer fyrsta túrin fyri jól

Umbyggingin av Ranafossi er nú liðug og kemur skipið, sum hevur fingið nýtt navn, Sjúrðarklettur, til Føroya í hesum mánaðinum.

Sjúrðarklettur var tann fyrsta royndartúrin hósdagin og tann seinni verður fyrst í næstu viku. Umbyggingin er gjørd á Ibestad Mek. Verksted stutt frá Harstad í Norðurnorra. Tað er gott eitt ár síðani, Ranafossur bleiv sleipaður hagar og tá varð ætlað, at umbyggingin bleiv liðug í august.

P/f Oyrnafjall á Tveroyri keypti Ranafoss frá tryggingini fyri 525.000 kr., eftir at skipið hevði ligið eina tíð, illa farið av eldsbruna summarið 1977. Umbyggingin kostar 7,5 mill. kr.

Stjórnin í P/f Oyrnafjalli, Poul Eli Bændsen, sigur, at Sjúrðarklettur skal á ísfiska-

veðið undir Føroyum. Hann hevur 1000 hesta maskinu og kann trola út á 2-300 favna dýpi.

Sjúrðarklettur skal avreiða á Tveroyri. — Men, sigur Poul Eli Bændsen, vit eru ikki bundnir av tí. Vit fara har, sum prisurin er bestur.

— Hava tit góðar vónir?

— Vit hava ringar vónir. Tíðirnar eru so nógv broyttar, síðani vit fóru undir hetta. Í dag høvdu vit als ikki farið í holt við tað.

Poul Eli Bændsen sigur, at Sjúrðarklettur skal fiska 1200 tons av toski og hýsu um árið fyri at raksturinn ikki skal geva hall.

Ætlanin er, at Sjúrðarklettur skal gera ein túr fyri jól. Skipari verður Elmar Poulsen úr Froðba, men fyrsta túrin verður Mortan Johannesen, skipari á Suðringi, við fyrri at leggja teimum lag á.

Tannlæknarnir: Fyribyrgjandi arbeiði størsta týðningin:

Ikki ein króna til fyribyrging

Landsstýrið hevur ikki svarað uppá trý ára gamla umsókn — hava tí sjálvir fíggað tilfar

— Størstan týðning fyri tannarøkt hevur tað fyribyrgjandi arbeiðið, men eingin peningur verður settur av til hetta endamálið, segði Erling Simonsen, skúlatannlæknin, á einum tíðindafundi mikudagin um tiltøk fyri at bota um tannheilsuna.

Føroya Landsstýri hevur fingið áheitan frá eini undirnevnd, tannheilsunevndini, í tannlæknafelagnum um at lata stuðul til nokur fyribyrgjandi tiltøk.

Hóast tað eru trý ár síðan at umsóknin varð send inn, er einki svar komið.

Tí hava tannlæknarnir sjálvir í fyrstu syftu fíggað útgávuna av einum bóklingi og einum endurskini.

Nóg tíðliga

Á fundinum vístu tannlæknarnir Ásla Poulsen, Marner Gaard og Erling Simonsen á, hvussu stórán týðning tað hevur, at tannrøktin byrjar nóg tíðliga, og at tað fer eitt stórt fyribyrgjandi arbeiði fram frá fyrstan tíð av.

Í hesum sambandi upplýsti Ásla Poulsen, at eitt uppskot um eina barnatannlæknalóggevú er gjørt av eini nevnd, sum landsstýrið setti, og at uppskotið hevur ligið í landsstýrinum í eitt ár.

Endamálið við hesi lógini er, at øll børn frá tey eru pinkubørn til tey eru 16 ár, skulu fáa ókeypis regluliga tannrøkt.

Somuleiðis miðar lógin

imóti einum miðvísium fyribyrgjandi arbeiði við t.d. vitjanum á skúlum.

Marner Gaard visti á, at varð sett inn nóg tíðliga, minkaði hetta nógv um tannarøktina seinni.

Børnini vilja vera nær um frísk í tonnunum, tá tey koma í skúla og fyrstu ferð koma til skúlatannlæknana.

Soleiðis kann skúlatannlæknin taka sær nógv meira av teim stórru brekunum tá. Eisini eru nógvir pengar at spara, um nóg tíðliga verður sett inn.

Heldur fram

Nevndin, sum ein aðalfundur í tannlæknafelagnum setti fyri trimum árum síðani, hevur í fyrstu syftu gjørt ein bókling, eitt endurskin, sett føroyskan tekst til eina ljósmyndarøð og sett føroyskt ljóð til ein film um tannarøkt.

Hesi tiltøkini skulu nú brúkast í tí fyribyrgjandi arbeiðinum. Bóklingurin, sum er umsettur úr svensktum, er mest ætlaður vaksnum og eldri børnum.

Ætlanin er so hjá tannlæknunum at greiða teimum vitjandi frá tí, sum er í bóklinginum um tannsjúkur og tannhald, eftir lokna viðgerð.

Sambært galdandi sáttmála millum tannlæknarnar og sjúkrakassarnar er einki nevnt um hetta. Men á fundinum varð upplýst, at í tí danska sáttmálanum hava tannlæknarnir

Hvussu verður ein varur við sjúkuna?

Parodontitis er í flestu førum ein áhaldandi sjúka, og hon kemur spakuliga og snikandi. Sjúkan kann gera um seg í langar tíðir uttan at gera vart við seg og uttan at hon sjúki merkir størvegis. Sjúkneyðkenningar eru veik og ring at siggja.

Tað er áhild sjúkumerki, tað ein kemur:

- at tannkjøtið er sárt
- at tannkjøtið fer lætt upp at bløða
- at tannkjøtið er svunnandi, so at tenninar fyllast longri
- at summat brennir hava flutt stg. og at glopp eru komin millum tenninar
- at nógvir tannsteinar liggja á tennin
- at onkur tenn er loysnað
- at ein hevur ringan smakk í munnum og ringan anda

Tannlæknanevndin hevur gjørt ein bókling. Hesin skal brukast til vegleiðing í tannarøkt

fingið tíð setta av til slíkt arbeiði.

Nevndin fer ikki at gevast, men at halda fram við at fáa til vega og framleiða upplýsandi tilfar um tannarøkt.

15 sukurmolar í eini sodavatn

Tannheilsunevndin hevur eisini savnað tilfar um innflutning av vörum við nógvum sukurinnihaldi.

Samlaða tonsatalið av vörum við nógvum sukurinnihaldi — sjokoláta, saft, kókur o.a. — er 3.180. Umroknað til reint sukur verður talið um 2000 tons.

— Hetta vil siga tað sama sum, at hvør føroy-

ingur í meðal etur góð 50 kilo av sukuri um árið ella eitt kilo av sukuri um vikuna, segði Erling Simonsen í eini viðmerking til alt sötmeti vit eta.

Sum eitt skakandi dømi nevndi hann, at í eini sodavatn eru 10 pst. av vektini sukur. Tað svarar til um 15 sukurmolar.

Til sammetingar nevndi Erling Simonsen, at samlaði innflutningurin av kornvörum var um 4000 tons.

Tað, sum tannlæknarnir við hesum dømunum vildu vísa á, eru kostvanarnir. Teir hava nógv at siga, tá hugsað verður um heilsuna — ikki minst tannheilsuna.

Øll leggja fyrst eftir

sosialinum